

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Cdo/133/2023
Identifikačné číslo spisu: 6122248420
Dátum vydania rozhodnutia: 15.08.2024
Meno a priezvisko: JUDr. Jana Bajánková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2024:6122248420.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Bajánkovej a sudcov JUDr. Jozefa Kolcuna, PhD a JUDr. Jany Haluškovéj v spore žalobcu: EOS KSI Slovensko s.r.o., IČO: 35 724 803, so sídlom Prievozská 2, 821 09 Bratislava, zastúpený Remedium Legal, s.r.o., IČO: 53 255 739, so sídlom Prievozská 2, 821 09 Bratislava, proti žalovanému: H. J., nar. XX. XX. XXXX, bytom F. XXXX/X, XXX XX L. L., o zaplatenie 4.768,33 eura s príslušenstvom, ktorá sa viedla na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 13Csp/14/2022, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 29. marca 2023 sp. zn. 15CoCsp/7/2023, takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a .

Žalovanému náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Banská Bystrica rozsudkom č. k. 13Csp/14/2022-90 zo dňa 22. novembra 2022 žalobu žalobcu zamietol (prvý výrok) a žalovanému nárok voči žalobcovi na náhradu trov konania nepriznal (druhý výrok).

1.1. V odôvodnení rozsudku uviedol, že žalobca sa domáhal voči žalovanému zaplatenia sumy 4.768,33 eur s úrokom z omeškania 5% ročne zo sumy 4.518,26 eur od 10. 10. 2021 do zaplatenia a náhrady trov konania. Z vykonaného dokazovania a právneho posúdenia považoval Okresný súd za nesporné, že právny predchodca žalobcu (V. L., C..R..) a žalovaný uzatvorili dňa 13. 02. 2018 zmluvu o poskytnutí spotrebiteľského úveru s poistením pre fyzické osoby č. XXXXXXXXXXXX (ďalej len „zmluva“). Na základe tejto zmluvy bol žalovanému poskytnutý úver vo výške 5.000 eur pri fixnej úrokovej sadzbe 12,90% ročne, ktorý sa žalovaný zaviazal splatiť v 72 splátkach po 100,58 eura s termínom konečnej splatnosti dňa 20. 01. 2024. V dôsledku omeškania žalovaného so splácaním úveru právny predchodca žalobcu pristúpil k jeho predčasnému zosplatneniu a následne postúpil svoju pohľadávku z úveru na žalobcu, a to na základe zmluvy o postúpení pohľadávok zo dňa 09. 01. 2021. Okresný súd konštatoval, že zmluva z právneho hľadiska je zmluvou o spotrebiteľskom úvere v zmysle zákona č. 129/2010 Z. z., a zároveň sa jedná o spotrebiteľský vzťah v zmysle § 52 a nasl. zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „OZ“). V prvom rade súd prvej inštancie skúmal otázku aktívnej vecnej legitímácie.

Uviedol, že aktívna vecná legitímácia žalobcu súvisí so splnením podmienok určených v § 17 zákona č. 129/2010 Z. z., § 53 ods. 9, § 565 OZ a § 92 ods. 2 zákona o bankách. Konštatoval, že vykonaným dokazovaním nemal preukázané účinné predčasné zosplatnenie úveru k 03. 04. 2019 v zmysle § 53 ods. 9 v spojení s § 565 OZ, nakoľko žalobca nepreukázal, že výzva pred mimoriadnou splatnosťou zo dňa 01. 02. 2019 (ďalej len „výzva“) a oznámenie o vyhlásení splatnosti úveru zo dňa 04. 03. 2018 (ďalej len „oznámenie“) sa dostali do dispozičnej sféry žalovaného, nakoľko predložil iba podacie hárky. V tomto smere poukázal na rozsudok NS SR sp. zn. 4Cdo/162/2020 z 27. 10. 2021 zverejnený v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu SR 2/2022 - R 6/2022, ako aj uznesenie Krajského súdu Košice sp. zn. 6CoCsp/44/2022 z 17. 10. 2022. Ak teda ku dňu postúpenia pohľadávky nebol splatný úver (nedošlo k platnému zosplatneniu) a termín splatnosti úveru bol podľa zmluvy dňa 20. 01. 2024, právny predchodca žalobcu nemohol postúpiť svoju pohľadávku z úveru v celosti inému subjektu s poukazom na § 17 ods. 1 písm. b) zákona č. 129/2010 Z. z. a pokiaľ sa tak stalo, vyhodnotil zmluvu o postúpení pohľadávok ako neplatný právny úkon v zmysle § 39 OZ, a preto žalobca nie je v spore aktívne vecne legitímovaný. Taktiež poukázal na nesplnenie podmienok postúpenia pohľadávky podľa § 92 ods. 8 zákona o bankách. Na záver Okresný súd hypoteticky uviedol, že ak by žalobca preukázal účinné zosplatnenie úveru, tak pohľadávka by bola podľa názoru prvoinštančného súdu aj tak premlčaná po uplynutí trojročnej premlčacej doby v zmysle § 103 OZ, keďže táto by uplynula dňa 21. 02. 2022 a žaloba bola podaná dňa 24. 02. 2022.

1.2. O trovách konania rozhodol podľa § 262 ods. 1 a § 255 v spojení s čl. 4 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len CSP) tak, že nakoľko v spore úspešnému žalobcovi žiadne trovy nevznikli, súd prvej inštancie mu nárok na náhradu trov konania nepriznal.

2. Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom z 29. marca 2023 sp. zn. 15CoCsp/7/2023 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil (prvý výrok) a vyslovil, že žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepripadá (druhý výrok).

2.1. V odôvodnení rozsudku uviedol, že rozhodnutie prvoinštančného súdu spĺňa parametre riadne a dostatočne odôvodneného rozhodnutia. Okresný súd sa dostatočne vysporiadal s rozhodujúcimi argumentmi žalobcu. V odôvodnení rozsudku Okresný súd náležite vysvetlil dôvody, pre ktoré žalobu zamietol, citoval ustanovenia zákona, ktoré aplikoval, a z ktorých vyvodil svoje právne závery. Odvolací súd nezistil nesprávnosť procesného postupu Okresného súdu. Podľa názoru odvolacieho súdu Okresný súd svoje rozhodnutie aj náležite, presvedčivo odôvodnil, teda tak, ako ukladá ust. § 220 ods. 2 CSP, rozsudok je preskúmateľný súdom druhej inštancie.

2.2. Odvolací súd zdôraznil, že z rozhodnutia okresného súdu vyplýva, že k zamietnutiu žaloby došlo z dôvodu nedostatku aktívnej vecnej legitímácie žalobcu. Predmetom prieskumu odvolacím súdom sa tak stala otázka aktívnej vecnej legitímácie žalobcu. V tejto súvislosti uviedol, že podmienkou zosplatnenia spotrebiteľského úveru pred konečným termínom jeho splatnosti je preukázateľné doručenie jednostranných právnych úkonov veriteľa (výzvy a oznámenia) do dispozičnej sféry dlžníka (viď rozhodnutie NS SR sp. zn. 4Cdo/162/2020 z 27. 10. 2021, na ktoré poukázal prvoinštančný súd. Akcentoval, že požiadavka preukázania dôjdenia (jednostranného) právneho úkonu (prejavu vôle) veriteľa ako odosielateľa do dispozičnej sféry dlžníka ako adresáta v zmysle § 45 ods. 1 OZ pre jeho platnosť a tým vznik práv alebo povinností, ktoré právne predpisy (v tomto prípade OZ) s takýmto právnym úkonom (prejavom vôle) spájajú, nie je o formalistickú. Predloženie samotného elektronického podacieho hárku samo o sebe ešte nedokazuje, že došlo k dôjdeniu zásielky - výzvy a oznámenia aj do dispozičnej sféry žalovaného na adresu uvedenú v zmluve o úvere, t. j. nepreukazuje aký bol osud zásielky po jej odovzdaní na pošte. Zdôraznil, že na doručovanie zásielky prostredníctvom poštového doručovateľa nemá odosielateľ vplyv a dosah, ust. § 45 ods. 1 OZ jednoznačne vyžaduje, aby prejav vôle došiel adresátovi - neprítomnej osobe. Nestačí teda v spore preukázať podanie zásielky na pošte, ale aj to, že pošta zabezpečila dôjdenie zásielky do dispozičnej sféry žalovaného ako adresáta, čím mu bola vytvorená objektívna možnosť oboznámiť sa s ňou a s jej obsahom. Za podstatné považoval to, že žalobca nepreukázal nielen to, že výzva a oznámenie sa dostali do dispozičnej sféry žalovaného, ale ani to, čo malo byť predmetom odoslania, keďže v podaciach hárkoch absentuje akákoľvek informácia o zásielke resp. možnosť jej identifikácie, keďže na podacom hárku sú len informácie o podacom čísle, adresátovi, spôsobu odoslania a cene za službu. Z obsahu podacieho hárku tak nemožno verifikovať, že

jej predmetom malo byť práve oznámenie, či výzva. Nie je totiž vylúčené, že medzi poskytovateľom úveru a žalovaným mohli byť uzavreté viaceré zmluvy. Nepreukázanie splnenia podmienky výzvy, ale aj oznámenia do dispozičnej sféry žalovaného tak postačuje na prijatie záveru o neúčinnom zosplatnení úveru zo strany právneho predchodcu žalobcu a následne nemohlo tak dôjsť ani k platnému postúpeniu pohľadávky v zmysle § 39 OZ z právneho predchodcu žalobcu na žalobcu v zmysle § 17 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z. ako aj § 92 ods. 8 zákona o bankách, a preto žalobca nedisponuje aktívnou vecnou legitímáciou v tomto sporovom konaní, uzavrel odvolací súd. Záverom zdôraznil, že nakoľko Okresný súd dospel správne k záveru o nedostatku aktívnej vecnej legitímácie žalobcu v konaní, nebolo potrebné skúmať, či pohľadávka žalobcu je alebo nie je premlčaná, nakoľko uvedené nebolo predmetom zamietnutia žaloby, a preto sa touto otázkou nezaoberal.

2.3. O trovách konania rozhodol odvolací súd v zmysle § 255 ods. 1, § v spojení s § 396 ods. 2 CSP. V odvolaní bol síce plne úspešný žalovaný, nakoľko odvolanie žalobcu nebolo dôvodné, a odvolací súd rozsudok Okresného súdu ako vecne správny potvrdil, avšak z obsahu spisu vyplýva, že žalovanému žiadne trovy odvolacieho konania nevznikli, a preto mu odvolací súd nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, v ktorom žiadal, aby dovolací súd rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie súdu prvej inštancie.

3.1. Dovolateľ v dovolaní namietal, že nesprávnym procesným postupom súdu mu bolo znemožnené, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces a zároveň napadnutý rozsudok odvolacieho súdu závisel od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa súde nižších inštancií odklonili od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a) CSP).

3.2. Dovolateľ namietal, že rozsudok odvolacieho súdu je zmätočný, nekonzistentný a nepredvídateľný, nakoľko právne závery uvedené v odôvodnení sú v extrémnom rozpore s doslovným znením zákona, odbornej literatúry, ako aj právnymi závermi v rozhodnutiach najvyšších súdnych autorít a iných Krajských súdov čo žiadnym spôsobom neprispieva k princípu právnej istoty. Uviedol, že nerozumie dôvodom, pre ktoré Krajský súd neuznal poštový podací hárok (v kombinácii so zmluvnými stranami dohodnutou fikciou doručenia zásielok) ako relevantný dôkaz o tom, že právny predchodca žalobcu žalovanému doručoval písomnosť, resp. že takýto dôkaz nepreukazuje, že žalovaný mal možnosť sa s jej obsahom oboznámiť. Dovolateľ mal za to, že relevantne preukázal odoslanie predmetnej výzvy na adresu žalovaného poštovým podacím három podľa dohody zmluvných strán. Žalobca vyslovil názor, že Krajský súd nesprávne vyložil judikát R 4/2021 a bez reálneho relevantného odôvodnenia neakceptoval podací poštový hárok ako dôkaz žalobcu o doručení písomnosti do dispozičnej sféry žalovaného.

3.3. Nesprávnosť právneho posúdenia podľa dovolateľa spočíva v otázke, či doručenie do dispozičnej sféry adresáta preukázané podacím három spôsobuje účinky riadneho doručenia, pokiaľ je adresátom spotrebiteľ, pričom poukázal na rozhodovaciu prax najvyšších súdnych autorít uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 2Sžf/8/2009 zo 6. júla 2010, 5Obdo/2/2017 z 30. januára 2018 a uznesenie ústavného súdu sp. zn. I. US 174/09 z 24. 6. 2009 a judikát publikovaný v zbierke stanovísk NS SR pod R 4/2021. Uviedol, že všeobecnou požiadavkou toho, aby bolo možné písomnosť považovať za doručení, je teda to, aby adresát mal objektívnu možnosť sa s touto oboznámiť a pokiaľ je obsahom zásielky právny úkon, potom sa zásielka považuje za doručení najmä jej prevzatím, ale aj vtedy, ak jej adresát bude mať objektívnu možnosť oboznámiť sa s obsahom prejavu vôle v ňom vyjadrenej, t. j. len čo sa dostane prejav vôle do sféry jeho dispozície.

3.4. Dovolateľ nastolil aj otázku časového ohraničenia pre vyhlásenie úveru za predčasne splatný (§ 565 a § 53ods. 9 OZ), ktorá nebola v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu riešená.

3.5. Navrhol preto napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie i rozsudok odvolacieho súdu zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

4. Žalovaný sa k dovolaniu nevyjadril.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) (ďalej aj „najvyšší súd“ príp. „dovolací súd“) po zistení, že dovolanie podala v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 420 ods.1 písm. f) CSP

6. Dovolateľ uplatnil dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP a namietal, že sa odvolací súd nezaoberal všetkými odvolacími dôvodmi. Dovolací súd preto, vychádzajúc z obsahu dovolania, skúmal existenciu tzv. vady zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP. Ak totiž dovolanie z dovolacieho dôvodu uvedeného v § 420 CSP smeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, potom existencia tohto dôvodu, t. j. existencia niektorej z vád uvedených v tomto ustanovení (spôsobujúcich tzv. zmätočnosť rozhodnutia) neznamená len splnenie podmienky prípustnosti dovolania, ale zakladá bez ďalšieho aj jeho dôvodnosť. Dovolací súd pristúpil k posúdeniu argumentačnej udržateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu z pohľadu, či napĺňa záruky garantujúce, že výkon spravodlivosti v danom prípade nie je arbitrárny (svojvoľný), teda takého práva strany sporu na odôvodnenie rozhodnutia, ktoré je imanentnou súčasťou práva na spravodlivý proces i práva na súdnu ochranu.

7. Ústavný súd Slovenskej republiky vo viacerých svojich rozhodnutiach, aktuálne napr. v uznesení sp. zn. III. ÚS 44/2022 zo dňa 27. januára 2022 uviedol, že arbitrárnosť sa v zásade môže prejavovať vo dvoch podobách. Procesná arbitrárnosť je hrubým alebo opakovaným porušením zásadných ustanovení právnych predpisov upravujúcich postup orgánu verejnej moci, hmotnoprávna (meritórna) arbitrárnosť sa prejavuje ako extrémny nesúlad medzi právnym základom pre rozhodovanie veci a závermi orgánu verejnej moci, ktoré sú vo vzťahu k tomuto právnemu základu neobhájiteľné všeobecne akceptovateľnými výkladovými postupmi (II. ÚS 576/2012). Z judikatúry ústavného súdu tiež vyplýva, že arbitrárnosť (i zjavná neodôvodnenosť rozhodnutí) všeobecných súdov je najčastejšie daná rozporom súvislostí ich právnych argumentov a skutkových okolností prejednávanych prípadov s pravidlami formálnej logiky alebo absenciou jasných a zrozumiteľných odpovedí na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (napr. IV. ÚS 115/03). Pritom uvedené nedostatky musia dosahovať mieru ústavnej relevancie, teda ich intenzita musí byť spôsobilá porušiť niektoré z práv uvedených v čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“). O zjavnú neodôvodnenosť alebo arbitrárnosť súdneho rozhodnutia ide spravidla vtedy, ak sa zistí taká interpretácia a aplikácia právnej normy zo strany súdu, ktorá zásadne popiera účel a význam aplikovanej právnej normy, alebo ak dôvody, na ktorých je založené súdne rozhodnutie, absentujú, sú zjavne protirečivé alebo popierajú pravidlá formálnej a právnej logiky, prípadne ak sú tieto dôvody zjavne jednostranné a v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti (III. ÚS 305/08, IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06). Základné právo na súdnu ochranu nemožno stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania (strán sporu) vrátane ich dôvodov a námietok. Procesný postoj účastníka konania (strany sporu) zásadne nemôže bez ďalšieho implikovať povinnosť všeobecného súdu akceptovať jeho návrhy, procesné úkony a obsah opravných prostriedkov a rozhodovať podľa nich. Všeobecný súd je však povinný na tieto procesné úkony primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným poriadkom, a to aj pri rešpektovaní druhu civilného procesu, v ktorom účastník konania (strana sporu) uplatňuje svoje nároky alebo sa bráni proti ich uplatneniu, prípadne štádia civilného procesu (m. m. IV. ÚS 329/04, II. ÚS 106/05, III. ÚS 32/07, III. ÚS 302/09, III. ÚS 75/2010).

8. Dovolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie odvolacieho súdu v spojení s rozhodnutím súdu prvej inštancie spĺňa kritériá pre odôvodňovanie rozhodnutí v zmysle § 393 ods. 2 CSP a § 220 ods. 2 CSP z hľadiska formálnej štruktúry a obsahuje aj zdôvodnenie všetkých pre vec podstatných skutkových a právnych otázok. Z obsahu odôvodnenia napadnutého rozhodnutia sú zrejme podstatné skutkové tvrdenia žalobkyne, ako aj opis dôkaznej situácie v konaní, odkaz na právnu úpravu ako aj jej aplikácia na zistený skutkový stav. Odvolací súd podrobne osvetlil skutkové a právne závery súdu prvej inštancie, zhrnul odvolacie námietky žalobcu, vysvetlil, akým spôsobom skutkové tvrdenia a argumenty žalobcu posúdil a aké právne normy aplikoval na zistený skutkový stav. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia (ako aj z odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie) je zrejme, akým spôsobom boli vyhodnotené zákonné predpoklady platnosti zmluvy o postúpení pohľadávok uzatvorenej medzi žalobcom a V. L., C..R.. a z toho vyplývajúci nedostatok aktívnej vecnej legitimácie žalobcu. Odvolací súd poukázal na to,

že v konaní bolo okrem iného potrebné preukázať, že pred postúpením pohľadávky žalobcovi banka žalovaného písomne vyzvala na splnenie jeho záväzku a že sa táto výzva dostala do dispozičnej sféry dlžníka. Žalobca doručenie výzvy preukazoval podaciami hárkami, vo vzťahu ktorým odvolací súd zdôraznil, že „z obsahu samotných podacích hárkov nevyplýva ani to, čo malo byť predmetom odoslania, keďže v nich absentuje akákoľvek informácia o zásielke resp. možnosť jej identifikácie, keďže na podacom hárku sú len informácie o podacom čísle, adresátovi, spôsobu odoslania a cene za službu. Z obsahu podacieho hárku tak nemožno verifikovať, že jej predmetom malo byť práve oznámenie, či výzva. Nie je totiž vylúčené, že medzi poskytovateľom úveru a žalovaným mohli byť uzavreté viaceré zmluvy.“ (bod 18). Odvolací súd s poukazom na závery rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 15. decembra 2020 sp. zn. 5Cdo/36/2020 vyhodnotil, že žalobca dôkazné bremeno na preukázanie doručenia (nie odoslania) výzvy-upozornenia podľa § 53 ods. 9 OZ žalovanému neunesol. Odvolací súd ďalej vysvetlil, že nedoručením výzvy na plnenie nemohli nastať účinky zospoplatnenia úveru a pohľadávka banky bola nepostupiteľná.

9. Z odôvodnení oboch rozhodnutí sú zjavné právne úvahy odvolacieho i prvoinštancného súdu, ktoré viedli k prijatiu konečného záveru v prejednávanej spore. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že odvolací súd svoje rozhodnutie neodôvodnil podľa predstáv dovolateľa, ale len to, že ho neodôvodnili objektívne uspokojivým spôsobom, pričom to rozhodne nie je tento prípad. V tejto súvislosti považuje dovolací súd za potrebné poznamenať, že odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia nemusí dať odpoveď na všetky odvolacie námietky uvedené v odvolaní, ale len na tie, ktoré majú pre rozhodnutie o odvolaní podstatný význam, ktoré zostali sporné, alebo na ktoré považuje odvolací súd za nevyhnutné dať odpoveď z hľadiska doplnenia dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie (II. ÚS 78/05). Ako vyplýva aj z judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky, iba skutočnosť, že dovolatelia sa s právnym názorom odvolacieho súdu nestotožňujú, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti jeho rozhodnutia (napr. I. ÚS 188/06).

10. Dovolací súd poznamenáva, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom súde nemá možnosť vykonávať dokazovanie. Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi nižšej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Inými slovami, na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú teda povolané súdy prvej inštancie a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorý je v zmysle § 442 CSP viazaný skutkovým stavom, tak ako ho zistil odvolací súd, a jeho prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porov. I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod) a či konajúci súdmi prijaté závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces, čím by mohlo dôjsť k vade zmatečnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP, avšak dovolací súd uvádza, že tieto vady v prejednávanej veci nezistil.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP

11. Dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania v danej veci aj z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) CSP, podľa ktorého dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Dovolateľ tvrdí, že otázkou, od posúdenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, bola otázka či doručenie do dispozičnej sféry adresáta preukázané podacím hárkom spôsobuje účinky riadneho doručenia, pokiaľ je adresátom spotrebiteľ. Z obsahu dovolania však možno ustáliť to, že žalobca sa

nestotožňuje s právnymi závermi súdov nižších inšancií ohľadne preukázania doručenia výzvy na plnenie žalovanému, nakoľko v dovolaní tvrdí, že doručenie výzvy preukázala poštovým podacím hárkom, z čoho možno vyvodíť jej nesúhlas s právnym záverom odvolacieho súdu, že podací hárok nepreukazuje doručenie výzvy, teda nepreukazuje skutočnosť, že sa výzva dostala do dispozičnej sféry žalovaného. Podľa názoru žalobcu sa mal odvolací súd odkloniť od právnych záverov vyslovených v rozhodnutiach odvolacieho súdu uznesení sp. zn. 2Sžf/8/2009 zo 6. júla 2010, uznesení sp. zn. 5Obdo/2/2017 z 30. januára 2018 a uznesení ústavného súdu sp. zn. I. US 174/09 z 24. 6. 2009 a judikátu publikovaného v zbierke stanovísk NS SR pod R 4/2021.

11.1.1. Rozhodnutie najvyššieho súdu publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky ako R 4/2021 bolo pôvodne najvyšším súdom vydané v dovolacom konaní vedenom pod sp. zn. 5Cdo/36/2020 a ide o rozhodnutie, z ktorého záverov vychádzal odvolací súd pri posúdení otázky účinkov doručenia výzvy na plnenie. V tomto rozhodnutí dovolací súd konštatoval, že jednou z podmienok platného postúpenia pohľadávky banky na iný subjekt v zmysle ustanovenia § 92 ods. 8 zákona o bankách je okrem písomnej výzvy banky aj omeškanie klienta trvajúce nepretržite viac ako 90 kalendárnych dní čo i len s časťou dlhu, pričom tieto podmienky musia byť splnené kumulatívne, inak je postúpenie pohľadávky postihnuté absolútnou neplatnosťou právneho úkonu v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka pre rozpor so zákonom. V otázke doručovania výziev pri zosplatnení úveru dovolací súd zaujal jednoznačný názor, že „konceptia Občianskeho zákonníka je postavená na dispozitívnosti väčšiny jeho ustanovení, pričom v mnohých prípadoch je ponechané na zmluvnej slobode účastníkov, akým spôsobom pre svoje záväzkové vzťahy zákonnú úpravu modifikujú. V súlade s ustanovením § 2 ods. 3 Občianskeho zákonníka si totiž účastníci môžu vzájomné práva a povinnosti upraviť dohodou odchyľne od zákona, ak to zákon výslovne nezakazuje a ak z povahy ustanovení zákona nevyplýva, že sa od nich nemožno odchyliť. Z povahy ustanovenia § 45 ods. 1 Občianskeho zákonníka vyplýva, že ide o kogentné ustanovenie, ktoré nepripúšťa odchylnú dohodu zmluvných strán v podobe fikcie doručenia. Právna konštrukcia doručovania upravená týmto ustanovením totiž zabezpečuje spravodlivé vyvažovanie záujmov zmluvných strán. Adresátovi právneho úkonu poskytuje možnosť oboznámiť sa s obsahom právneho úkonu a taktiež istotu, aby účinky daného právneho úkonu nenastali bez toho, že mu to nebolo umožnené. Subjekt realizujúci právny úkon má na druhej strane istotu, že doručovaný právny úkon sa stane právne perfektným a vyvolá zamýšľané právne následky aj v prípade, že sa adresát vyhýba prevzatíu zásielky, príp. zmarí jej doručenie hoci i z nedbanlivosti (napr. zmenou doručovacej adresy bez oznámenia tejto skutočnosti druhej zmluvnej strane). Tu je potrebné poukázať práve na požiadavku právnej istoty na strane adresáta, aby sa mohol s prejavom vôle oboznámiť, ale zároveň sa chráni aj právna istota odosielateľa v tom zmysle, že ak sa adresát mal možnosť (príležitosť) oboznámiť s prejavom vôle, ale sa tak nestalo, prejav vôle sa považuje za účinný. Pritom nie je podstatné, či sa adresát s obsahom zásielky aj skutočne oboznámil. Je potrebné si však uvedomiť, že v prípade sporu o doručení písomnosti bude dôkazné bremeno o doručení zaťažovať odosielateľa. Je preto vhodné, aby odosielateľ vhodným spôsobom doručenie zásielky adresátovi zdokumentoval, resp. ju vedel relevantne preukázať.“ Dovolací súd v tomto rozhodnutí teda vyslovil, že adresát musí mať možnosť oboznámiť sa s prejavom vôle odosielateľa, teda aby sa tento prejav vôle dostal do jeho dispozičnej sféry, pričom povinnosťou odosielateľa je preukázať doručenie prejavu vôle do dispozičnej sféry adresáta (teda nie je nutné preukazovať doručenie priamo do vlastných rúk adresáta). Preukázanie takto definovaného účinného doručenia však nie je možné zamieňať s preukázaním odoslania prejavu vôle. Z týchto záverov vychádzal aj odvolací súd vo svojom rozhodnutí, správne ich interpretoval a aplikoval na prejednávajúcu vec. Uvedené závery odvolacieho súdu sú v priamom protiklade s tvrdeniami žalobcu v dovolaní.

11.1.2. V rozhodnutí sp. zn. 2Sžf/8/2009 zo 6. júla 2010 najvyšší súd uviedol, že „je na účastníkovi konania, aby preukázal odoslanie podania súdu, či už podacím lístkom, predložením druhopisu podania s potvrdením podateľne súdu o prevzatí zásielky doručenej osobne, predložením výpisu z elektronickej pošty o odoslaní zásielky alebo predložením telefaxového potvrdenia o bezchybnom odoslaní podania spolu s potvrdením, že podanie bolo odoslané príslušnému súdu s výsledkom doručenia“.

11.1.3. V rozhodnutí sp. zn. 5Obdo/2/2017 z 30. januára 2018 najvyšší súd uviedol, že „Výkonaným dokazovaním mal súd prvého stupňa za preukázané, že pozvánka na zhromaždenie žalovaného - spoločnosti s ručením obmedzeným - bola žalobcovi zaslaná na jeho adresu uvedenú v spoločenskej

zmluve doporučené poštou 22. mája 2014, o čom svedčí podací lístok. Zároveň vyslovil záver, že „odôvodnenie rozhodnutia súdu prvého stupňa sa podľa dovolacieho súdu venovalo detailne posúdeniu plynutia času a dôsledkom doručovania. Súd zisťoval okrem súladu doručovania pozvánky na adresu spoločníka uvedenú v spoločenskej zmluve aj to, či mal žalobca skutočne možnosť oboznámiť sa s doručovanou zásielkou, t. j. či pošta splnila svoju povinnosť riadne doručovať, keďže sa zásielka spoločnosti vrátila ako nedoručená. Po vyhodnotení, že žalovaný si svoju povinnosť riadne splnil, zásielka sa dostala do sféry dispozície žalobcu, a tento tak mal vytvorenú možnosť zúčastniť sa valného zhromaždenia, žalobu zamietol“.

11.1.4. V uznesení Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 174/09-19 zo dňa 24. 06. 2009, ústavný súd konštatoval, že „navrhovateľ preukazuje splnenie svojej povinnosti podať podľa čl. 7 ods. 1 v spojení s čl. 3 ods. 1 ústavného zákona o ochrane verejného záujmu do 31. marca písomné oznámenie funkcií, zamestnaní, činností a majetkových pomerov za predchádzajúci kalendárny rok v rozsahu vyplývajúcom z čl. 7 ods. 1 a čl. 7 ods. 4 ústavného zákona o ochrane verejného záujmu predloženým podacím lístkom č. 8991694 z 27. februára 2008.“

11.2. V rozhodnutiach uvedených pod bodmi 11.1.2.-11.1.4. je riešená otázka odoslania podania, nie jeho doručenia, preto odkaz dovolateľa na uvedené rozhodnutia je bez relevancie z hľadiska ním tvrdeného odklonu..

11.3. Dovolací súd zdôrazňuje, že žalobca v dovolaní namietal nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom v otázke, či doručenie do dispozície sféry adresáta preukázané podacím hárkom spôsobuje účinky riadneho doručenia, pokiaľ je adresátom spotrebiteľ. Odvolací súd však skonštatoval, že doručenie výzvy-upozornenia podľa § 53ods. 9 OZ nemal za preukázané, pretože z obsahu samotných podacích hárkov nevyplýva ani to, čo malo byť predmetom odoslania, keďže v nich absentuje akákoľvek informácia o zásielke resp. možnosť jej identifikácie, keďže na podacom hárku sú len informácie o podacom čísle, adresátovi, spôsobe odoslania a cene za službu.(viď bod 18 uznesenia odvolacieho súdu). Dovolateľom formulovaná právna otázka obsahuje vnútornú rozpornosť, pretože je prvá časť, ktorú možno nazvať hypotetickým predpokladom, konštatuje preukázanú skutočnosť (doručenie preukázané podacím hárkom), ktorá však vôbec nekorešponduje skutočnostiam preukázaným v tomto konaní tak ako ich zistil odvolací súd a konštatoval v odôvodnení napadnutého rozsudku.

12. Na základe vyššie uvedeného dovolací súd dospel k záveru, že dovolateľ neopodstatnene tvrdí dôvod prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP, majúc za to, že odvolací súd sa pri vyriešení otázky splnenia podmienky doručenia výzvy-upozornenia odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

13. Dovolací súd z vyššie uvedených dôvodov uzatvára, že právne závery, ktoré sú vyjadrené v napadnutom rozsudku, nenasvedčujú tomu, že by sa odvolací súd odklonil od všeobecných konštatovaní a právnych záverov dovolacieho súdu vyjadrených vo vyššie citovaných rozhodnutiach, práve naopak v plnom rozsahu ju rešpektovali.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP

14. Dovolateľ vyvodil prípustnosť dovolania aj podľa ust. § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Na to, aby dovolací súd mohol pristúpiť k meritórnemu dovolaciemu prieskumu rozhodnutia odvolacieho súdu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci, musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti dovolania zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v § 431 až § 435 CSP.

14.1. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnu (teda v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou odvolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj

procesnoprávna (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Musí ísť o právnu otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní (a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom).

14.2. Záver o tom, či dovolateľom tvrdená právna otázka predstavuje právnu otázku kľúčovú pre rozhodnutie vo veci samej, ktorá je významná pre posúdenie prípustnosti dovolania, nie je rozhodujúci subjektívny názor strany sporu, že daná právna otázka môže byť pre ňu rozhodujúca, ale výlučne záver odvolacieho súdu (rovnako ako to platí aj pre ostatné podmienky prípustnosti dovolania), pričom odvolací súd tento záver konštatuje pri zohľadnení skutkového stavu ustáleného súdmi nižšej inštancie a „nosných“ dôvodov uvedených v rozhodnutí odvolacieho súdu (t. j. dôvodov, pre ktoré odvolací súd rozhodol tak, ako rozhodol) v nadväznosti na dovolateľom predloženú právnu argumentáciu. To znamená, že odvolací súd nemôže riešiť hypotetické otázky, ktoré nemajú, resp. v ďalšom konaní nemôžu mať vplyv na meritórne rozhodnutie, a ani otázky, ktoré vôbec nesúvisia s rozhodovaným sporom napr. 3Obdo/28/2018). Sama polemika dovolateľa s právnymi závermi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo len kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu niektorého problému, významovo nezodpovedajú kritériu vymedzenia dovolacieho dôvodu v zmysle § 432 CSP.

15. Dovolateľ nastolil otázku časového ohraničenia pre vyhlásenie úveru za predčasne splatný (§ 565 a § 53 ods. 9 OZ). Takto nastolená právna otázka uvedené kritérium právnej otázky nespĺňa a jej formulácia opomína základné závery rozhodujúce pre právne úvahy odvolacieho (i prvoinštančného) súdu.

15.1. Dovolací súd uvádza, že odvolací súd svoje rozhodnutie založil na nedostatku aktívnej vecnej legitímácie v dôsledku neplatnosti neúčinného zosplatnenia úveru a následnej neplatnosti postúpenia pohľadávky, pričom skonštatoval, že túto otázku prvoinštančný súd posúdil a priori ako prvotnú. Súčasne uviedol, že nakoľko Okresný súd dospel správne k záveru o nedostatku aktívnej vecnej legitímácie žalobcu v konaní, nebolo potrebné skúmať, či pohľadávka žalobcu je alebo nie je premlčaná, nakoľko uvedené nebolo predmetom zamietnutia žaloby (bod 20 rozsudku). V bode 15 sa odvolací súd otázkou časovej limitácie zosplatnenia úveru zaoberal iba v rovine úvah, na ktorých však svoje rozhodnutie nezaložil.

16. Dovolací súd uzatvára, že dovolacia argumentácia z uvedených dôvodov nepredstavuje vymedzenie podstatnej právnej otázky tak, ako to predpokladá § 421 ods. 1 písm. b) CSP v spojení s § 432 ods. 2 CSP, a preto na podklade dovolania žalobcu nemožno uskutočniť meritórny dovolací prieskum podľa § 421 ods.1 písm. b) CSP.

17. Z týchto dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že dovolanie je vzhľadom na uvedené nedôvodné, a preto ho dovolací súd ako celok zamietol (§ 448 CSP).

18. O trovách dovolacieho konania dovolací súd rozhodol podľa § 453 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 rovnakého zákona. V dovolacom konaní bol plne úspešný žalovaný, ktorému však v dovolacom konaní žiadne trovy nevznikli, preto mu dovolací súd náhradu trov dovolacieho konania nepriznal (R 72/2018).

19. Tento rozsudok prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.